І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 85. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ТРАВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 6, 1958 No. 85. VOL. LXV.

ПРЕЗ...ЕН... ПРО ЕКОНОМІЧНУ ВЗАЄМО-ЗАЛЕЖНІСТЬ СВІТУ

Стретфорд, Вірджінія. — Президент Айзенгавер 4-го травня промовляв на річних зборах Меморіяльної Фундації героя конфедератів під час Грамадянської війни генерала Роберта Е. Лі і при цій нагоді пригадав американському народові, що вже давно скінчилися дні його економічної незалежности й самовистачальности. Це є дійсний факт нашого модерного життя, казав Айзенгавер, що 4,500,000 осіб в цій країні працюють на те, щоб продукувати товари, які продається закордон, як також дійсним фактом є і те, що ЗДА потребує товарів із далеких країн в Азії й Африці. Президент не згадував нічого про законопроєкт про допомогу закордонові і про взаємний торговельний договір, але його промова була посередньою підтримкою цих урядових законопроєктів. Колись ця країна була самовистачальна і могла жити сама для себе, але ті часи такі далекі, як далекий є джетовий літак від воза, що його тягнули воли. Президент не згадував зовсім про Громадянську війну, бо його ціллю було звернути увагу на ту різницю, яка заіснувала в житті народу впродовж того часу, який пройшов від Громадянської війни. Хоч ті американці, які жили разом із генералом Лі на плянтаціях були самовистачальні економічно, то все ж таки вони тоді мріяли про те, що Америка буде такою могутньою, якою вона тепер є. Президент сказав, що генерал Лі говорив про обов'язки кожного громадянина супроти своєї країни. Він сказав: „Ми не можемо більше зробити, як тільки те, чого вимагає обов'язок. Але ми не смісмо робити менше". Айзенгавер заявив, що і теперішні американці не будуть втікати від своїх обов'язків „думати про себе самого і про свій зв'язок між ним чи нею із людьми в Китаї, на Мадагаскарі" або на Північному чи Південному бігунах, і тому теперкожний із нас мусить думати і про зв'язок із тими всіми людьми. Перед своєю промовою президент Айзенгавер із своєю дружиною оглянув цілий будинок, в якому жив генерал Лі та його родина довгі роки, і який був збудований в 1725-1730 роках. Перед президентом Айзенгавером промовляв секретар торгівлі Сінклер Вікс, який назвав генерала Лі найбільшою людиною, яка вродилася в стейті Вірджінія в 19-му віці.

Ачесон рекомендує скріпити економіку вільного світу

Дітройт. — Колишній державний секретар за президентури Гаррі С. Трумана Дін Ачесон промовляв 3-го травня на прийнятті для відзначення Дня Джефферсона-Джексона і закликав до енергійної акції для збільшення й поширення економіки вільного світу, щоб тим способом протиставитися зростові й поширюванню економічного впливу СССР. На думку Ачесона економічна система вільного світу не є добра, і вона готова ще й погіршитися, якщо не протиставиться енергійну акцію совєтській експансії. Дехто передбачає, що Ачесон пропонує тепер таку саму акцію, яку він зареконмендував був 8-го травня 1947-го року в Клівленді, Міссісіпі, коли натякав на славний пізніше так званий Плян Маршалла, згідно з яким ЗДА дали закордонним країнам масову допомогу. Ачесон зібрав свою програму закордонної допомоги в таких трьох пунктах: 1. Поважне збільшення експорту урядового й приватного капіталу з Північної Америки й Західньої Європи. 2. Після того треба збільшити імпорт товарів до країн з доляровою валютою (головним чином до ЗДА). 3. Змінити так міжнародні фінансові інституції, головно Міжнародний Монетарний Фонд, щоб вможливити позички тим державам, які їх потребують. Ачесон заявив, що конче треба збільшити продуктивні можливості ЗДА та Европи та зліквідувати недостачі міжнародних кредитових інституцій. Люди в цілому світі, казав Ачесон, бажають мати краще життя. Хрущов їм це обіцяє і здобуває їх симпатії. Вільний світ мусить протидіяти, щоб СССР не завоював світу економічно.

Зменшується число незатруднених, управнених до допомоги

Вашингтон. — Департамент праці повідомляє, що в останніх тижнях зменшується число тих незатруднених, які є управнені діставати допомогу на час безробіття. Департамент стверджує, що зменшилося число новозголошених на безробіття та число тих робітників, які вже діставали допомогу з фонду для безробітних. В тижні, який закінчився 19-го квітня, число тих безробітних, які діставали допомогу, зменшилося на 30,742 і виносило 3,332,602. Число зголошень на безробіття в тижні, який закінчився 26-го квітня, зменшилося на 23,335 і виносило 423,031. Департамент праці повідомляє, що обидва зменшення спричинені сезоновим збільшенням числа затруднених в рільництві і в будівельному промислі. Радісним явищем є і те, що число тих, яким скінчився час, в якому вони могли діставати допомогу з фонду безробіття, також зменшилося на 800, і в тижні, який закінчився 26-го квітня, виносило 24,500. Президент сподівається, що Сенат ухвалить законопроєкт про продовження допомоги безробітним в такому виді, в якому це зробила Палата Репрезентантів.

ПРЕДСТАВНИКИ УНР І ЗП УГВР ОБГОВОРЮВАЛИ МОЖЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ

Ню Йорк. — Представники Державного Центру Української Народньої Республіки в екзилі в складі: пп. Микола А. Лівицький, д-р Євген Гриходько, Валентин Новицький і дир. Іван Шепарович, та представники Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради (УГВР) у складі: пп. Микола Лебедь, д-р Мирослав Прокоп і д-р Любомир Ортинський відбули тут минулого четверга, 1-го травня, спільну зустріч, на якій переведено обмін думок про актуальні питання української визвольної політики та про можливості співпраці українських політичних сил на еміграції.

В НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧЕНО 40-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Ню Йорк. — Минулої неділі, 4-ого травня, тут у залі Українського Народного Дому відбулась Святочна Академія для відзначення 40-річчя відновлення Української Гетьманської Держави гетьманом Павлом Скоропадським в 1918-му році. Академію, що була влаштована окремим Громадським Комітетом під протекторатом Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій, відкрив коротким словом інж. Базилевський, а відповідну доповідь виголосив д-р Богдан Коваль. У мистецькій частині виступили: Зоя Полевська виконала, при фортепіяновому супроводі проф. М. Полевського, композиції Лисенка, Ревуцького, Фоменка та інших. Академію започатковано відіграним американського і закінчено відспіванням українського національних гимнів.

ВШАНОВАНО ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА В 70-ТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Ню Йорк. — Осипа Федьковича, великого пробудителя української Буковини та видатного українського поета і письменника, вшановано в 70-ті роковини смерти окремим мистецьким вечором минулої суботи, 3-го травня. Вечір, що його влаштували Централь Об'єднання Українців Буковинців у ЗДА, Українська Буковинська Громада в Ню Йорку, Карпатський Союз та Т-во „Гуцульщина" в Ню Йорку, відбувся в тільки частинно заповненій залі Джуньйор Гай Скул. На багату програму вечора, що його відкрив і яким проводив інж. Іван Жуковський, склались: святочна промова-доповідь д-ра Івана Новосівського та виступи: хору „Думка" під диригентурою мгра Л. Крушельницького і при фортепіяновому супроводі Р. Стецури, сольоспівів Ганни Шерей, Івана Гоша і Іванни Конопів при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Зої Маркович, струнного тріо, скрипаля Ярослава Мигасюка, декляматорки Люби Ткачук і короткого слова представника Карпатського Союзу.

Балетна Школа В. Переяславець вшанувала 30-річчя мистецької діяльности свого маестра

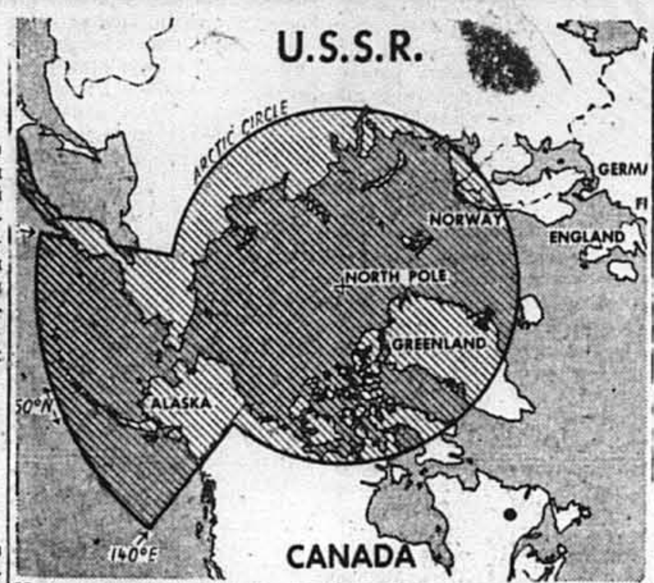
Ню Йорк. — Великою кількістю цвітів та ентузіястичними оплесками вітала Балетна Школа Валентини Переяславець і численно зібрана публіка керівничку тієї школи, прімабалерину Валентину Переяславець у 30-річчя її мистецької праці. Привітання відбулось під час ювілейної балетної вистави минулої неділі, 4-го травня ввечорі, у великій залі Фешин Інституту. На програму вистави, якою керував, попередивши її коротким словом п. Юрій Гарамсим, склались три головні балетні точки: П'ятнадцять варіяцій до музики Веттовена, фрагмент 1-ої дії „Лебединого озера" Чайковського" і „В'язанка народніх танків" до музики Лисенка та інших українських композиторів. Всі точки виконала велика група учнів Балетної Школи, останню точку в стилевих національних костюмах, при фортепіяновій музиці у виконанні Нони Кульчицької. Ентузіястичне привітання Ювілятки відбулось на закінчення програми.

Михайло Мінський концертував у Карнегі Голл

Ню Йорк. — Артист-співак Михайло Мінський, баритон, виступив з цілвечірним концертом уперше в малій т. зв. Рецитаційній залі Карнегі Голл в Ню Йорку в минулу п'ятницю 2 травня ц. р. На програму складалися по дві арії з опери Верді „Ля Форца дель Дестіно", три пісні Чайковського і три пісні американських композиторів. Альфреда Геллера, який був весь час акомпаніятором співака, Ричарда Гагемана і Семюела Барбера. Останню частину концерту становили пісні таких українських композиторів: Антона Рудницького, В. Барвінського, Б. Лятошинського, В. Грудина, М. Фоменка, і Й. Мейтуса та арія з опери „Богдан Хмельницький" К. Данкевича. Співак концертант у мовах український, німецький, італійський і англійський. Численно зібрана публіка змушувала співака до кількох наддатків.

Весняний мистецький сезон започатковано трьома виставками і Равтом Мистців

Ню Йорк. — Кінець минтижня у Ню Йорку пройшов під знаком пожвавлення активности українських мистецьких угруповань й окремих мистців. В суботу дня 3 травня відбулося закриття мистецької виставки Богдана Боженського, що тривала від 21 квітня в американській Панос Галерії при 62 Вест 65-ій вулиці в Ню Йорку. Виставка охоплювала 17 образів молодого мистця і мала багато відвідувачів не тільки з-поміж українців, але й передусім з-поміж американської і чужоземної публіки. Цього ж дня в залях Сентрал Пляза відбувся репрезентативний Весняний Равт Мистців, що в ньому крім самих мистців із старшої і молодшої генерації взяло участь і чимало представників громадянства. З успіхом і при численній співучасті української, як теж інтернаціональної публіки пройшло відкриття 4-ої річної виставки Товариства Молодих Образотворчих Мистців, що відбулося в репрезентативних залях Барбізон Пляза Арт Геллері при 106 Сентрал Парк Савт (ріг 6-ої Евню і 58-ої вулиці). Виставка влаштована з-ініціятиви д-ра Миколи Кузьмовича з Бабилону, Л. А., с першою груповою виставкою молодих українських мистців в американській галереї. Відкрита виставка кожного дня від 1 до 9 вечора і бере в ній участь 14 мистців абсольвентів і студентів різних мистецьких шкіл ЗДА: Володимир Бачинський, Ярослава Геруляк, Зеновій Онишкевич, Аркадія Оленська-Петришин, Христя Оленська, Борис Пачовський, Богдан Певний, Наталія Погребинська, Євген Саламаха, Юлія М. Шероцька, Богдан Титла, Михайло Урбан, Любомир Вороневич і Ярослав Вижницький. З понеділком 5 травня почалася теж виставка мистецьких праць видатного українського мистця Якова Гніздовського, влаштована в залях галерії Вард Еггелстон при 969 Медисон Евню в Ню Йорку і відкрита в понеділки, четверги і суботи між годинами 10-ою ранку і 5-ою полудні.

Мапа арктичного обширу, що його американська пропозиція на Раді Безпеки ОН проектувала піддати під міжнародну контролю летунством.

Москва зголосила нове „вето" на Раді Безпеки ОН проти контролі Арктики

Об'єднані Нації. — На засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй в минулу п'ятницю 2 травня ц.р., совєтський делегат Аркадій Соболєв заклав 83-тє совєтське „вето", цим разом проти американської резолюції, яка закликала всі держави, заінтересовані в північно-полярному обширі, перевести конференцію задля встановлення міжнародної контролі того обширу, щоб протидіяти небезпеці несподіваної атаки. Совєти були одинокою державою, яка голосувала „проти", бо всі інші 10 держав, члени Ради Безпеки, голосували „за". З уваги на спеціяльний привілей 5-х постійних членів Ради Безпеки блькокувати своїм одним голосом кожну справу, яка приходить під голосування в Раді Безпеки, одного голосу СССР було і в цьому випадку досить, щоб вненможливити пропозицію ЗДА. Совєти зробили це вчетверте заклавши, що його ще в той сам день зробив державний секретар Доллес у короткій промові на вашингтонському летовищі перед відлетом до Дергему в Ню Гемпшер, де він виголосив промову. На самій Раді Безпеки делегати Японії, Канади і Панами апелювали до СССР прихилитись до американського внеску. Не вважаючи на все це, Соболєв виголосив знову промову у давньому настійливому стилі Вишинського та зголосив своє „нєт". Коментуючи те становище СССР, американський представник в ОН Генрі Кебот Ладж заявив, що він має враження, що Совєти „свідомо вдарили по цілі проєктованої конференції на вершинах". Державний секретар Доллес у згаданій вгорі промові на терені Ню Гемпширського університету з нагоди тамошньої дводенної дискусії над міжнародними проблемами, заявив, що наслідки совєтського голосування можуть бути „трагічні" і що тепер „починаємо жити на краєчку страхітливої пропасти".

ЗДА пропонують 11 державам проголосити південно-полярний обшир аполітичним

Вашингтон. — Президент Айзенгавер зголосив заяву та переслав однозвучну ноту 11-ом державам, щоб південно-бігуновий обшир, званий Антарктикою, виключити з політичних та стратегічних проблем і включити його виключно в міжнародні студії, потрібні для мирних наукових цілей. Цей обшир, мовляв, став тереном надзвичайно гармонійної міжнародної співпраці в рамках біжучого Геофізичного Року. Проте цей Рік кінчається 31-го грудня і тому виринає потреба продовжити той період. Президент пропонує „заморозити" територіяльні претенсії різних держав, зголошених в різних часах до різних частин того обширу та відбути в цій справі міжнародну конференцію. Зокрема, щодо претенсій збоку ЗДА, то Президент пригадує, що від 18 ст. різні подорожники, американські громадяни, чи окремі експедиції або кораблі під американським прапором, відкривали частини того обширу й досліджували його. Американська нота відійшла до тих 11 держав: Австралії, Англії, Аргентини, Бельгії, Нової Зеляндії, Норвегії, Південної Африки, Сов. Союзу, Франції, Чіле і Японії. З-посеред тих держав сім зголосили були територіяльні претенсії до Антарктики: Аргентіна, Австралія, Нова Зеляндія, Франція, Англія, Норвегія і Чіле.

У КОПЕНГАЗІ РАДЯТЬ 15 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ НАТО

Копенгага. — У столиці Данії Копенгазі відбувається від понеділка 5 травня ц. р. конференція міністрів закордонних справ всіх 15-ох держав учасників Організації Північно-Атлантійського пакту (НАТО). Денного порядку цієї конференції не проголошено, але — за пресовими повідомленнями — обмірковується там дві головні справи: проєктована східньо-західня конференція голів урядів, т. зв. „на вершинах", і військова реорганізація згідно з пляном, що його встановила недавно конференція міністрів військових справ НАТО у Парижі. Напередодні цієї конференції, в останню неділю, державний секретар Джан Фостер Доллес і англійський міністер закордонних справ Селвін Ллойд відбули вдвійку нараду, на якій будім-то обговорювали останні маневри Совєтів на тлі плянованої конференції „на вершинах". За західніми коментарями, ці совєтські маневри — викликування західніх амбасадорів у Москві до Громика на „підготовчі" розмови окремо, а не разом, оскарження Америки в „загрожуванні мирові" вишкільними летами американських бомбардувальників, врешті зголошення „вета" проти американської пропозиції щодо контролі арктики, — всі ці маневри поглибюють серед членів НАТО враження, що Совєти не дуже хочуть конференції „на вершинах". Серед самих західніх держав найбільш в Англії, публічна опінія натискає на уряд, щоб така конференція відбулася. Тому Селвин Ллойд буцім-то заявив готовість прийняти совєтську вимогу, щоб на конференції „на вершинах" застосовано „паритет голосів", який мав би проявлятися у тому, щоб число комуністичних держав відповідало числу членів НАТО. У нарадах міністрів закордонних справ НАТО бере участь також генеральний секретар НАТО кол. бельгійський прем'єр Пол Генрі Спаак. Він заявив журналістам, що конференція в першу чергу проаналізує всі факти і познаки, з яких можна б дійти до висновку щодо дійсних совєтських інтенцій в справі східньо-західньої конференції „на вершинах". Зрештою, за однозгідним ствердженням західньої преси, теперішня конференція в Копенгазі не потребує „латати" єдиний західній фронт, бо цей фронт однозгідний. Тому Копенгазька конференція буде тільки ще одною маніфестацією цієї єдности Заходу та причиниться до скоординування його дій.

Захід вислав нову ноту в справі конференції „на вершинах"

Москва. — ЗДА, Англія і Франція передали в минулу неділю 3 травня ц. р. нову ноту Совєтам у справі конференції „на вершинах". Вони нав'язали до своєї останньої ноти з 24 квітня ц. р. і совєтської відповіді з 26 квітня. Альянти жадали, щоб совєтський міністер закордонних справ Громико переводив підготовчі розмови над конференцією голів урядів з усіми трьома західніми амбасадорами в Москві разом, а не окремо, бо це непотрібно затягає справу. Однак Совєти відкинули цю пропозицію, погоджуючись на неї тільки при передумові, що приявними будуть також польський і чехословацький представники у Москві. Теперішня альянтська нота промовчує ту совєтську сугестію щодо притягнення до нарад на позиції рівних з рівними сателітських країн та „з жалем" погоджується на прийняту Совєтами процедуру окремих розмов. Однак західня нота пригадує при цьому, щоб амбасадори приступили до устійнення часу і місця та складу учасників конференції міністрів закордонних справ після того, як розглянуть „суттєві проблеми", що мають становити предмет нарад спершу міністрів закордонних справ, потім голів урядів. У цій новій ноті стверджується, що дотеперішні розмови в Москві не зазначили ніякого поступу вперед.

Сингман Рі виграв вибори, але опозиція зросла

Сеул. — Майже закінчений підрахунок голосів із минулотижневих виборів, переведених у Південній Корії, стверджує нову перемогу Лібераьної партії 83-літнього президента Сингмана Рі, але водночас зріст голосів опозиційної Демократичної партії. У попередньому парляменті, який мав 203 мандати, ліберали мали 131 мандат, а демократи 46 (решта — „незалежні"). У новому парляменті, що матиме 233-х послів, Ліберальна партія Сингмана Рі матиме — за теперішніми підрахунком — 118 послів, 69 демократи, „незалежні" 24. Коли наспіють звіти ще з 22-х округ, то число мандатів Ліберальної партії, мабуть, зросте, але воно вже не всилі осягнути 156 мандатів, потрібних для того, щоб — розпоряджаючи двома третіми голосів — перевести ревізію корейської конституції. Сингман Рі хотів внести в конституцію поправку, що на випадок смерти чи нездібности президента — віце-президента вибирається знову загальним голосуванням в цілій країні. За теперішньою постановою — віце-президент автоматично перебирає урядування. Віце-президентом є голова опозиційної Демократичної партії Джан Чанг.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** промовлятиме на закінченні шкільного року в Морській академії 2-го червня він виступить з промовою на закінченні шкільного року в Мавнт Ст. Мерис каледжі, а 10-го червня, разом з англійським прем'єром Гарольдом Мекмілленом, відвідає університет Джана Гопкінса в Балтіморі, Мериленд.

● **Демократичний сенатор** із Вірджінії мав перший автомобільний випадок від 1907 року, коли почав їздити автом. У Вашингтоні він наїхав на 60-річну Анні Мортон, яка легко терпіла в шпиталі свою пошкоджену нирку.

● **Секретар рільництва** Езра Тефт Бенсон відвідає цього літа СССР. Запрошення відвідати Совєтський Союз передав йому новий амбасадор Москви Міхаїл Меншиков. Минулого року Бенсон об'їхав майже цілий світ, але у комуністичних державах не був.

● **Департамент здоров'я** повідомляє, що число захворінь на кір у Філаделфії, Па., так збільшилося, що ця недуга прибрала розміри епідемії. Цього року число хворих на кір переступило 1,700, — в три рази більше як у той самий час в 1957-му році.

● **77-річна Берта Луїза Дрейпер** із Стемфорду, Конектикат, два роки тому адоптувала співака Андрея Крістофера, який мав тоді 54 роки, і записала йому весь свій маєток, якщо він переживе її принаймні на один місяць. Вона померла 9-го квітня, а 9-го травня Крістофер одідичить маєток, оцінений на мільйон долярів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **У виставці „Привітання весни"**, що була влаштована дня 1 травня на площі Рокфеллер Сентер у Ню Йорку, взяло участь 75 дітей, зодягнених у свої національні строї, між ними українці, поляки, шведи, ірляндці, філіппінці та ін. Кожна із національних груп вибрала під проводом своєї „майової Королевої" та її пажа, виводячи перед численно зібраною публікою свої національні танки.

● **На торонтському кладовищі** відбулося в неділю 27-го квітня посвячення пам'ятника на могилі двох видатних українських військовиків полковника Олександра Петлюри та підполковника Тимоша Омельченка, кол. голови УНО в Німеччині. Посвячення пам'ятника, виконаного за проєктом М. Битинського, доверши Впр. о. Мітрат П. Самець в асисті інших священиків.

● **Шевченків „Кобзар"** передали в дарунку червонокитайському президентові Мао Тсе-Тунгові учні Другої вечірньої робітничої молоді міста Києва.

● **Об'єднання Шикагівських образотворчих мистців „МОНОЛІТ"** підготовляє відкриття Образотворчої Виставки своїх членів, до якої запрошені теж і замісцеві мистці. Виставка має бути відкрита в другій половині травня і буде тривати два тижні. Участь 16 мистців, які виставлятимуть понад 60 своїх творів.

У СВІТІ

● **У північній дільниці Лондону**, Сант Панкрас, соціялісти, які мають більшість у дільничній управі, вивісили над будинком міської управи 1 травня червоний прапор. З цього приводу прийшло до вуличних авантур, які закінчилися арештуванням кільканадцяти осіб, між ними місцевого соціялістичного лідера.

● **Назарет**, старе біблійне містечко в Ізраїлі, в дні 1 травня стало тереном кільагодинних демонстрацій, в яких демонструвались бійками місцевих робітників антимарксистами і комуністами Юрба обкидала і поліцію камінням. Переведено численні арештування.

● **У чотирьох скандинавських країнах** — Швеції, Норвегії, Финляндії і Данії офіційно скасовано обов'язкові закордонні візи для подорожування в межах тих країн. Від часу довільно між часу, які мали закордонні пашпорти, могли вже подорожувати без віз, а тепер поширено це право і на всіх чужинців, які прибули до будь-якої з тих чотирьох держав.

● **Японські учені зебентежені** занотованими 1-го травня в астрономічних обсерваторіях надзвичайно сильними, атмосферичними вібраціями, що походять з північного Сибіру. Водночас випав в північній Японії дощ, із високим відсотком радіоактивного елементу. Не вважаючи 6 на те, що в північній частині Сибіру більшевики знову перевели птучний атомовий вибух, вєуперех совєтському проголошенню з 31 березня ц. р., що вони припиняють всякі так експериментальні вибухи.

● **До Люрду у Франції** між 14 і 16 червня ц. р. прибудуть на паломники, 35,000 католиків вояків із 15-х країн, разом з своїми родинами. У західньо-німецькій пресі проголошено, що в тому числі будуть також 3,000 американських вояків, стаціонованих у Німеччині.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕВІДХИЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЗВОЛЕННЯ

Минулого тижня відбулася в Танжері, колись „інтернаціональному місті", тепер на території Марокко, конференція формально трьох націоналістичних партій із Марокко, Тунісії і Альжиру, а фактично — представників марокканського й туніського урядів з керівниками протифранцузького повстанського руху в Альжирі. Конференція скінчилась великим успіхом альжирських патріотів із Фронту Національного Визволення: Марокко і Тунісія, які раніше ставились ніби байдуже до Альжиру і на власну руку, в окремих переговорах із Францією, осягнули були визнання своєї самостійности, тепер визнали принцип єдности північно-африканських інтересів. Мало того, вони рішили, що треба буде покликати до життя за кордоном революційний уряд Альжиру, з яким Тунісія й Марокко вели б переговори про створення північно-африканської федерації. Водночас вони звернулися з закликом до Франції, щоб вона визнала принцип самостійности Альжиру і розпочала переговори про взаємини між північно-африканською федерацією і Францією. Це, мовляв, найкраща розв'язка північно-африканської проблеми — і для арабських країн і для Франції, яка таким чином забезпечила б у Північній Африці свої господарські інтереси і зберегла політичні та культурні впливи.

У комунікаті Танжерської конференції не сказано, що станеться на випадок, якщо Франція знову відкине цю концепцію, як її досі вперто відкидала, стоячи все ще на формальній „букві закону", себто власної анахронічної конституції з 1946 р., що Альжир інтегральна частина Франції і що мови не може бути про її усамостійнення. У Франції тепер саме — від 15 квітня ц. р. — продовжується 25-та з черги післявоєнна криза уряду. Уряд Фелікса Ґаяра провалився саме тому, що рішив був прийняти американсько-англійську пораду у спорі Франції з Тунісією за сприяння Тунісії альжирцям. Коли войовничо настроєний французький парлямент відкинув ідею переговорів з Тунісією, то що ж говорити про те, щоб він погодився на переговори з альжирськими повстанцями на базі визнання у принципі самостійности Альжиру! Альжирські націоналісти ось вже майже чотири роки ставлять таку вимогу: коли б Франція прийняла її, вони обіцяють залишитись у тісному, більше ніж союзницькому зв'язку з Францією, бо зі збереженням монетарної і митної унії, з залишенням Франції ролі вихованка автохтонних політичних адміністраторів і керівника культурного та господарського розвитку Альжиру. Марокко і Тунісія давно пропонували свої посередницькі послуги в переговорах між французьким урядом та альжирськими націоналістами. Вони раз-у-раз підкреслюють, що це — найкращий найдешевший, а мабуть, єдиний шлях для збереження всієї Північної Африки, спосіб у федеративному зв'язку Марокко-Тунісія Альжир, в рямцях західнього світу.

Французька політична верхівка глуха і сліпа. Хоч ніби у Франції щораз більше людей втомлених чотирилітньою війною в Альжирі, і щораз більше таких, які пригадують смертельну науку з Індо Китаю, проте націоналістична правиця із комбатантських і студентських організацій, плюс всі ті, які родинними та торговельними зв'язками пов'язані з французами в Альжирі, все ще терорізують і наркотизують уряд і парлямент. Коли навіть такий розумний політик, як член центрової партії Народних республіканців, кол. прем'єр Жорж Бідо, голосував проти американсько-англійського посередництва у французько-туніському спорі, то це — жалюгідний доказ відсутности вичуття реалізму у післявоєнній Франції, тим дивнішого, що назагал французи — нарід дуже практичний.

Однак, без уваги на голосування у французькому парляменті та сварню над політичною формулою, на яку погодилися б і ліві соціялісти і праві „незалежні" — без співпраці яких не може існувати ніякий уряд при теперішній парляментарній аритметиці — історія має свої закони, що їх ніяким конем не об'їхати. До цих законів у новітніх часах належить невідхильне й обов'язкове осягнення народом державної самостійности, коли нарід до неї дозрів і її хоче. За переписом з 1955 р. було в Альжирі 8,710,000 мешканців, з того числа кругло 1 мільйон европейців. Після 4-річної війни в Альжирі й вирізання кількадесятох тисяч автохтонів — погрожує поширення тієї війни також на Марокко і Тунісію, які заявили в Танжері свою солідарність з альжирцями. Таке поширення війни означало б матеріяльну руїну для тих країн, а політичну катастрофу для Франції, а з нею і страшний удар для цілого Заходу та — новий чудовий дарунок для Москви. І тому Танжерська постанова, — це прикра несподіванка і поважна пересторога для Франції: пора вступити на шлях реалізму, що його визначують у наших часах не тільки багнети.

В РУСИФІКОВАНІЙ УКРАЇНІ

Видавані українською мовою в ЗДА і в Канаді „прогресивні" газети розписуються час від часу про те, як розцвітає в УССР українська культура і українська наука, як дбають комуністична партія й уряд про розвиток української мови й літератури і т. ін.

В такі нісенітниці можуть вірити хіба тільки ті люди, які не знають совєтської дійсности, не читають совєтських газет, журналів і книжок, бо вони дають чи не найбільше доказів на те, як процвітає в Українській ССР . . . русифікація, що її безупинно здійснюють там кремлівські можновладці та їхні намісники, інколи з українськими прізвищами.

Взяти б тільки „Соціялістичну Культуру", орган такої компетентної установи, як Міністерство культури Української ССР. Видають її українською мовою, багато ілюстрованy й оздоблену. Але саме ці ілюстрації розкривають чи не найглибше суть отієї накиненої Москвою „української" культури. В третьому числі цього журналу за березень 1958 року на обкладинці барвна фотографія завідувачки бібліотеки імени Олега Кошового в Києві К. Ісаєнко, нагородженої недавно „дипломом третього ступеня" за „успішне виконання умов республіканського огляду культосвітніх закладів". Ця бібліотекарка держить в руках дві купки зв'язаних шнурком книжок, але, як показують написи на хребтах, все це російські книжки: „Повесть о простых людях", твори Бруно Ясенского в перекладі на російську мову, якась книжка із кінцем заголовка „...навстречу" і ще якась із закінченням „. . . в октябрь". Єдиний український автор в цій купці книжок — А. Шияи. Виходить, що нагороджено К. Ісаєнко за „успішне" поширювання в Києві російської культури.

В цьому числі журналу „Соц. Культура" надруковано фоторепортаж якогось І. Рудя, про діяльність „палацу культури" шахти ім. Калініна в місті Сталіно на Україні. Репортаж ілюстрований трьома фотами: на першому — виставка летючок і газет в бібліотеці цього „палацу культури" із російським написом „Мы тоже поддерживаем почин тов. Мамая", і з робітником, що тримає в руках видаваний російською мовою журнал „Уголь"; на другому фоті — група робітників перед великим плякатом російською мовою із закликом „Товарищ" і на третьому — стенд у нарядній цього „палацу культури" з вивішеним новим числом стінної газети, писаної російською мовою п. н. „Молния" (тобто „Блискавка", як пояснено в підписі). Виходить в цьому ж „палаці культури" і гумористичний журнал (російською мовою) п. н. „Крокодил". Ніяке одного українського напису, ніяке слова українською на всіх цих фотах з „українського палацу культури" в „українській" шахті на території Української ССР!

Про „бурхливий розвиток" української літератури під Совєтами інформує два рази на тиждень орган правління Спілки Письменників України, що виходить в Києві п. н. „Літературна Газета". Майже половина рецензій в цій газеті — це рецензії на книжки, видавані російською мовою в Україні, не тільки повісті й драми, але навіть поезії. Характеристичним прикладом ситуації в цій ділянці може бути літературна студія „Сталь", що існує в Дніпропетровському при руровальцівному заводі ім. Леніна, створена з ініціятиви видаваного російською мовою при цьому ж заводі часопису „Ленинец", (про неї написав захоплену статтю Павло Тичина в 24-му числі „Літ. Газети" з 25 березня 1958 р.). В черговому числі цієї ж „Літературної Газети" (ч. 25 з 28 березня ц. р.) п. н. „Слово має „Сталь"", вміщений репортаж про членів цієї студії, молодих дніпропетровських поетів, більшість з яких, народившись, живучи й працюючи в Україні, пишуть не по-українськи, а таки по-російськи. З поетів, представлених у надрукованій разом з репортажем вибірці, виступили з російськими поезіями — Александр Капшученко, Борис Панасенко, Матус Альтман і Виктор Корчинский. По-українськи пишуть тільки трос: Семен Данилейко, Петро Потапенко і Валентина Соловйова. Студія опублікувала досі дві книжки — збірку поезій С. Данилейка „Наше слово" і книжку оповідань Костянтина Соловйова „История родного завода" — російською мовою. І все це — в українському Дніпропетровському, в Українській ССР. Подібна ситуація і в інших містах, навіть у західньо-українських, де, наприклад, у Львові, Ужгороді і Чернівцях, вже майже половина всіх збірок поезій місцевих поетів друкується російською мовою.

Така ж ситуація і в науці. Попала оце закордон перша книжка нового журналу „Народна творчість та етнографія" редагованого Максимом Рильським. Матеріяли, вміщені в цьому журналі, вимагають окремого розгляду, але сьогодні вже варто відзначити, у звязку з актуальною темою, „бурхливий розвиток" такої цілком уже своєї характером української науки, як українська етнографія і народна творчість. Справжнім показником русифікаційного натиску і в цій ділянці може бути список кандидатських дисертацій, зроблених у Києві на протязі років 1949-1955, вміщений в цьому журналі на сторінці 133-ій. Усі дев'ять дисертацій (про Шевченка і Франка, як етнографів, про українські мистецькі народні вироби і т. ін.) були написані й надруковані . . . російською мовою, хоч — коли судити з прізвища авторів — більшість їх таки українці.

Наприкінці треба згадати, що совєтський режим в Україні добився нарешті того, чого добивався наполегливо довгими роками царський уряд в добу після заборони української мови: всі тексти до виданих тепер в Україні нот друкуються обов'язково двома мовами — російською й українською. Так московські комуністи показали себе здібнішими реалізаторами русифікації, як були їхні російські попередники, російські чорносотенці . . .

О. Р.

Любомир О. Ортинський

СОВЄТСЬКИЙ ДИПЛОМАТ ФАЛЬШУЄ ІСТОРІЮ

Посилена кампанія Москви за конференцію „на вершинах" і за „мирну коекзистенцію" затягає щораз ширші кола і використовує вже не тільки свої пропагандивні засоби, але посягає й по такі засоби, як американська телевізія, і навіть університетські авдиторії.

Користується ними в першу чергу „скалозуб" Меншіков, теперішній амбасадор СССР в ЗДА, що, мабуть, тому й прислнний на вашингтонський пост, щоб улесливою усмішкою і впертою пропагандою впливати на прилюдну опінію ЗДА і щоб, коли вже не змінити її на свою користь, то принаймні захитати в довір'ї до політики американського уряду.

Крім Меншікова, що став уже сталим конферансьє деяких телевізійних стацій і малощо не тостмайстром на бенкетах, інші члени совєтської амбасади також використовують усякі запрошення американських інституцій і ведуть таку нахабну пропаганду, що навіть терпеливі американці починають голосно протестувати проти гвалтування історичної правди і загальновідомих фактів.

Доповідь в Колумбійському університеті

Сценою, власне, такого совєтського виступу і реакції на нього американських студентів була доповідь радника совєтської амбасади С. Стріґанова в Філософській залі Колумбійського університету. Запрошений з доповіддю за власним вибором Товариством Міжнародних Справ і Російським Інститутом згаданого університету, він говорив 29 квітня ц. р. на тему: війна і мир, узалежнюючи їх від відбуття чи не-відбуття конференції „на вершинах".

Переповівши, до речі — незугарно, відомі з численних листів Хрущова аргументи за відбуття конференції і представивши політику свого уряду як виключно миролюбну, а Заходу, головно ЗДА, як таку, що професійно противиться міжнародному відпруженню і усуненню загрози війни, він, зокрема, старався капіталізувати пропагандивне прогол'ошення Москви про припинення дослідів з атомовою й водневою бомбами.

Тоді, як під час його доповіді запевнювання про миролюбність Москви могли ще в незорієнтованого американця викликати реакцію — „ану ж чи не спробувати", його відповіді на численні питання так брутально викривлювали загальновідомі історичні факти, що господарям для того, щоб якось пристойно закінчити вечір, довелося змінити тему дискусії і шукати виходу з прикрої ситуації в нейтральній тематиці.

Мадярські „фашисти", фінська „агресія", балтійське „запрошення"

Почалося з того, що на перший запит, чи тільки ЗДА спричинили „холодну війну", Стріґанов поступився і признав, що СССР також не без вини, але відповів від дальших виявнень. Запитаний з черги про справу угорського повстання, совєтський дипломат повторив большевицьку жуйку про мадярських фашистів і допомогу Москви „на виразне прохання легального уряду в Будапешті". Репліка про те, що переважна більшість членів ОН засудила СССР за агресію, сплила по грубій шкірі гладкого панка неначе вода по качці. „Але не всі нас засудили, 22 держави голосували з нами", — був його викрут, що його він зараз же доповнив проханням не дискутувати над цією справою, „бо не вистачить нам ночі". „Полагодивши" в такий спосіб мадярську справу, він у своїх дальших відповідях пустився вже прямо на перекручування фактів. І так, на запит про совєтську агресію в Польщі у 1939 році, Стріґанов спершу вияснив, що совєтська армія ввійшла до тієї країни тільки тоді, коли у Варшаві вже були німці, отже польська держава, як така, перестала існувати. „Для оборони наших інтересів проти німців ми мусіли це зробити". Але тут йому пригадали, що це задовго до капітуляції Варшави, ще перед вибухом війни, існував пакт „Ріббентроп-Молотов". Ця відповідь пана радника таки добре схвилювала, він почав щось мимрити про знання історії, про те, що перед тим був Мюнхен, а врешті дав відчути, що ця тема йому не до смаку. Вже дещо сконфужених цікаві посипали, що може він сказати про совєтську агресію в Фінляндії у 1940 році. Про таку агресію Стріґанов не чув! Йому натомість відомо, що в згаданому часі „фіни напали на СССР". І хоч голосний регіт присутніх заглушив його дальші висновки, а голоси протесту („Пане, ми розуміємо, що ви мусите говорити те, що вам кажуть, але ж не ображуйте нас і не вважайте за ігнорантів") свідчили про глибоке обурення авдиторії — совєтський пропагандист в тозі дипломата й далі твердив: „ви не знаєте історичних фактів". Врешті не завершення глуму з історичної правди прийшло твердження: „Совєти не допустилися агресії супроти балтійських держав. Вони, балтійські держави, самі запросили нас, і ми виконали постанови спільно підписаного договору". Нерви слухачів були виставлені на справжню пробу, і організатори вечора шукали виходу з неприємної ситуації.

„Хай ЗДА визнають Україну"

Після малої передишки і банальних питань прийшла черга на запити про Україну: „Чому УССР, що нібито є самостійною державою, а ще до того й членом ОН, не має закордонних представництв? Чому нема української амбасади в Вашингтоні?" — На це совєтський дипломат дав відповідь: „Україна може мати дипломатичні представництва всюди, в тому числі і в ЗДА. Тільки треба, щоб ЗДА визнали Україну". Зінхнувши таким чином вину за „некомплектність суверенітету" УССР на ЗДА, московський штукар перекинувся „непоінформованим", коли впало питання, чому його уряд відмовив у 1947 році пропозиції Великої Британії відкрити посольство в Києві. Все ж він потішив, що якби сьогодні така просьба була зроблена, то „їй на перешкоді не стоять ніякі політичні моменти". Хібащо фінансові справи, — додав зараз же, але політично докинув: „а решта в порядку, можна відкривати українські амбасади".

Фальшівники не заслуговують на довір'я

Радник Стріґанов був, одначе, настільки інтелігентний, що помітив, що „прямим ударом" не багато вдіє, і тому останню частину своїх відповідей при чаї присвятив викрутасам в стилі: „Дотепер був між нами анормальний стан, не було взагалі ніяких відносин, починаймо їх направляти. Не відразу, а так, поволі". При тому не забув натякнути на економічну кризу „в деяких країнах" і на те, що поширення товарообміну й зменшення видатків на атомові досліди можуть поліпшити ситуацію. Але, хоч говорив солодко і усміхався „любʼязно", американські студенти тільки з чемности вислухували його тиради і чекали кінця пропагандивної лекції совєтського дипломата. Його виступ в Колумбійському університеті аж ніяк не зможе він занотувати як успішний, і мене передасть свою хлібодавцям заяву одного американського студента, який сказав йому наприкінці дискусії таке: „Люди, які мають таку малу заввагу: уряд, який має дипломатичного представника, що так фальшує історичну правду — не заслуговує на довір'я".

Мирослав Прокоп

НОВИЙ ЕТАП ТРАДИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ МОСКВИ І УКРАЇНА

Це є шоста із циклу восьми статтей, що є спробою дати огляд сучасної політики Москви у відношенні до України та оцінку положення на українських землях і завдань еміграції.

Перспективи сучасної визвольної боротьби в Україні

В попередній статті ми старалися показати, як колоніяльне поневолення ...ену русифікацію ...кий народ відповіда... бороною в різних ...ах громадського життя.

Немає сумніву, що ... вповні свідома того, ... мооборона українсько... ду репрезентує прагн... силу, суперечну ро... великодержавній конц... ланній комуністичній ... мі. Тому й намагається ... сква протидіяти тій ... народній течії засо... психологічної війни, дея... тактичними поступками ... затискуванням апарату по... волення, де тільки можли... Останні тижні приносять ... які докази на те, що Москва загострює курс в Україні. Ось деякі факти:

1. Понурою пересторогою й погрозою прозвучали слова О. Кириченка в Києві 11 березня ц. р., куди він приїхав з Москви, щоб виголосити свою „виборчу" промову. Заповнюючи, що „радянська держава є зразком розв'язання національного питання", Кириченко водночас накинувся гостро на українську самооборону проти русифікації. Він казав: „Недобитки українських буржуазних націоналістів, виконуючи замовлення своїх імперіялістичних панів, ополчаються проти споконвічної дружби дружби російського і українського народів, сіють всякі провокації навколо того, що український народ гаряче, щиро любить культуру російського „народу, вивчає багату російську мову. Молодь, інтелігенція, всі трудящі України вивчали й вивчатимуть близьку їм російську мову, бо вони добре знають, що це сприяє кращому взаєморозумінню наших народів, взаємозбагаченню культур, зміцненню дружби і братерського співробітництва в боротьбі за перемогу великої справи комунізму".

Такі погрози мають свою особливу вимову, коли нагадати, що великі чистки 30-их років приходили, між іншим, під гаслом боротьби проти намагань „українських буржуазних націоналістів відірвати українську культуру і мову від братньої російської культури і мови". За тим, логічно йшли обвинувачення тих же „націоналістів" у тому, що вони хочуть відірвати Україну від Росії. Це був лайтмотив акту обвинувачення України, що його виголосив Павло Постишев, колишній другий секретар ЦК КПУ в 1933 році („Червоний Шлях", Харків, ч. 8-9, 1933).

Було це в час, коли села і міста України були вкриті трупами людей, що померли голодовою смертю, і коли проводився великий розгром діячів української культури і інтелігенції взагалі. До такого самого аргументу вдався чотири роки пізніше М. Хрущов, якого Москва вислала в Україну докінчувати погром.

На XV з'їзді КПУ в червні 1938 року Хрущов закидав, що українці хочуть „вигнати російську мову зі шкіл України", що замість російської мови, вчать в школах України німецьку, французьку та польську, та заявляв, що „тепер всі народи будуть учитись російської мови", бо, мовляв, російські робітники показали всьому світові, як боротися за свободу („Правда", 16 червня 1938).

2. В совєтській пресі знову поширюється тематика української підпільної боротьби, яку Москва намагається представити як агентурну службу Заходові. В журналі „Дніпро" за лютий 1958 р. надрукована нова п'єса В. Минька „Чорний змій", в якій героєм виступає „буржуазний націоналіст" Ігор Шевчук, що нібито займається розвідчою роботою і заманює до неї совєтських громадян. В назві п'єси сказано, що акція „діється на Україні в наш час". Темі підпільної боротьби проти совєтської влади присв... (Закінчення на стор. 3-ій)

(Закінчення на стор. 3-ій)

ТИ КАЖЕШ...

Ти кажеш, що жінка
ніколи ще так не любила,
Що звідку любови
такої ніде не було,
Що ти ради мене
усе найдорожче лишила,
Що будеш ти вірна
мені, як орлу його крила,
Як сонцю земля
і колодязеві — джерело.

Проте я не можу
любови твоєї прийняти,
Хай навіть самотня
стая моя й зайде душа . . .
Якщо відцуралася
рідного першість мати,
То як вона в вірності
може комусь присягати?
Шукай собі вихід!
Хай нихор тебе потіша!

ІВАН ВИРГАН

Ол. Бабій

ОСИП ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ

(В сімдесяті роковини смерти поета)

(4)

Живучи на селі, Федькович кореспондував з численними українськими письменниками, громадськими діячами, зокрема, з Олександром Кониським, Паньком Кулішем і професором Смаль-Стоцьким. В листі до редактора „Правди" Федькович писав: „Ви не знаєте, Добродію, як я затужив за Львовом. Єслі б там якнебудь прожити можна, то я би зараз туди кочував".

На запрошення голови „Просвіти" Омеляна Партицького 1872 р. Юрій Федькович виїхав до Львова, де „Просвіта" підписала з ним умову, щоб буде платити йому 250 ринських за редагування книжок для народу. Федькович прожив у Львові 14 місяців, зредагував і написав 6 популярних книжок, але не погоджувався, щоб видil „Просвіти" цензурував його писання, і виконав свою редакторську працю лише наполовину. Між поетом і „Просвітою" виник гострий конфлікт.

Федькович не міг погодитися і з видiлом „Просвіти", ні з львівською інтелігенцією, і писав у листах, що його відштовхує від львівських українців їх „австрійський бонтон". Юліян Романчук із тієї доброю поетові, що він живе, як відлюдок, не ходить до „Бесіди", що він дразливий та нервовий і ні з ким не живе в згоді.

Федькович справді мав хворі нерви. Ще 1861 року писав він до Кобилянського, що лікар ствердив у нього нервову недугу, і сам признавався в листах: „я нервовий і загонистий".

Михайло Драгоманов зустрічався часто з Федьковичем у Львові і писав про поета так:

„Федькович видався мені кришталом, котрий сам себе не вміє вжити як слід, і ті, що навколо нього, не вміють, через те він щодня пропадає".

Живучи у Львові, Федькович занедужав на запалення легенів і, сподіваючись смерти написав тестамент, що дуже характеризує його. В тім тестаменті поет просив, щоб його поховали в гуцульськім строю, з топірцем у руці, щоб пам'ятник на його гробі представляв гуцула з топірцем, а коло того пам'ятника, щоб посадили смерічку.

Видужавши, Федькович дивним дивом захотів стати професором університету у Львові. Він багато читав, студіював, перекладав твори Шекспіра і Гете.

Що він тоді не любив німців, про те говорять слова промови, з якою він звертався до української молоді: „А каракайтеся немецьких та польських звичаїв, чужоземщини, не забувайте рідного духа, який найчистіше віє на Україні, відтак на Буковині".

Життя у Львові гнітило буковинського поета щораз більше. Кобилянський старався влаштувати Федьковича директором друкарні Ставропігійського Інституту, але йому те не вдалося. Федькович хотів дістати таку працю, на яку не мали б впливу німці та львівські пани. Задумував стати артистом у театрі, і врешті, знеохочений до Львова і львов'ян він вернувся на Буковину. В листі до Таничкевича Федькович тоді писав: „Мосцаєте не у Львові, мос щастя на Буковині, в горах. Знаєте, любку мій, скільки там краси і поезії!"

У листах і розмовах поет заявляв, що хоче жити лише серед простолюддя, бо тільки селяни мають добрі, щирі серця й душі, „а про панів зі Львова шкода й згадувати, бо ті пани доброго слова не варта".

В тім часі Федькович пробував поміщувати свої твори в журналі „Наука", але редактор того журналу, москвофіл Іван Наумович в листі до поета написав, що в його віршах пробивається українофільство, і коли б він містив його твори,, то всі священики русофіли перестали б передплачувати й читати його журнал.

Втративши працю в „Просвіті", Федькович знову почав укладати різні фантастичні пляни, пробував навіть дістати працю в російській амбасаді у Відні.

Пробував Федькович ще й третій раз оженитися, але коли й тим разом його женіхання скінчилось невдачею, сказав собі, що йому на зорях написано жити самому, і прийшося доживати віку без дружини.

Час від часу осамітнений поета відвідували в Путилові його приятелі з Чернівець і зі Львова, один раз відвідав його Михайло Драгоманов. Коли Федькович зайшов у якийсь конфлікт із австрійською владою і сподівався арештування, він у листовну просьбу Драгоманов старався перевезти поета до Одеси. Але Федькович якось полагодив той конфлікт і не виїхав на Східню Україну.

В 1863-му році померла мати Федьковича. Смерть матері пережив поет дуже боляче, він плакав, як дитина, на похороні, а до приятеля Кобилянського писав потім: „Аж тепер я знаю, як люди плачуть".

В р. 1876 батько Федьковича занедужав і, прочуваючи, що буде вмирати, запросив сина до себе. Поет вибачив батькові всі його провини, перепросився з ним, і батько записав синові дім у Чернівцях і спадок вартости 25,000 корон.

Коли батько помер Федькович замешкав у Путилові, віддавши свою господарку під опіку слуги Михайла Мельника, а потім Огоновського. Самий дім у Чернівцях Федькович продав і якийсь час мешкав у домі „Руської Бесіди", разом із А. Тиміньским редагуючи часопис „Буковина" і „Бібліотеку для молодежи". Врешті, порозпозичавши гроші між приятелів, поет подарував своє майно в Путилові своєму слузі і побудував собі дімок за містом під лісом, де сподівався знайти самоту і спокій для літературної творчости.

Та чорна меляхолія опанувала поета щораз більше, самітнє життя без жінки й родини розкладало його душу.

В р. 1886 чернівецька „Громада" уладила величаве свято в честь Федьковича з нагоди двадцятип'ятилітніх роковин його творчости.

Поет був присутній на тому святі, виголосив промову і обіцяв, що буде далі трудитись для української літератури. Українська молодь у Львові, в Тернополі, в Станиславові переслала поетові свої привіти, священик Шанковський відправив у Коломиї Богослуження за здоров'я поета. Але Федькович на ювілейнім святі був сумний і говорив до маляра Ревакевича, що малював його портрет: „Я належу до тих, що в дорозі вмирають".

Федькович ще в молодості був меляхолік, песиміст. Коли у юнацькому віці відвідав він Ізидора Воробкевича, то Воробкевич написав про нього таку характеристику:

„Федькович тихий, задумливий, здається, що велика тяжа йому серце давить, що його не тішить ні сонце, ні місяць, ні днина, ні ніч, що йому все одинаково".

Тож, і він часто нарікав перед приятелями, що йому сумно жити, бо не має до кого і слова промовити, нема з ким серця розрадити.

Федькович, утративши зв'язки з містом, з літературним світом у Львові, осамітнений, заблукав душевно на манівці і під впливом жидівки Фрухтман почав займатися кабалою, магією, спіритизмом і астрологією. Чотири роки писав він величезний твір про астрологію, але на щастя той витвір його хворобливих настроїв досі не вийшов друком.

В році 1887-му Федькович занедужав на шлункову недугу і 11 січня 1888 року, після вибуху крови, помер.

Тіло поета похоронено в Чернівцях. Його похорон був свого роду манифестацією сил буковинських українців.

НОВИЙ ЕТАП ТРАДИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ МОСКВИ І УКРАЇНА

(Продовження зі стор. 2-ої)

вячений також цикл фейлетонів „Вулиця без світання", друкованих у журналі „Зміна" за грудень 1957 і січень та лютий 1958 року. Одним з членів підпілля виступає там український греко-католицький священик з Закарпаття, Іваньо, що служить в костелі св. Єлисавети у Львові. Як годиться для совєтської пропаґанди, священик Іваньо — це також „колишній співробітник ґестапо". Про здогадне намагання ЗДА вести „підпільну роботу" на терені УССР широко пише „Україна" в числі 3, 1958 р. Стаття кінчається закликом: „Тому ще і ще раз — пильність".

3. Тема „пильности" та перестороґ і творення атмосфери уявної притирежимної підпільної дії — добре відома всім тоталітарним режимам, як димова заслона для оправдання репресій. Цим засобом дуже широко послуговувалась Москва в Україні в роках перед другою світовою війною. Варто також відзначити, що Москва вже тепер приготовляє гучне святкування 250-их роковин бою під Полтавою, що припадають на наступний рік. Не важко догадатися, що святкування будуть спрямовані проти всіх можливих „інтервентів" та проти тих, хто в боротьбі за незалежність хоче рахувати на допомогу ззовні.

У світлі з'ясованого розвитку постає питання: чи такими пропаґандивними алярмами Москва підготовляє нові сильніші удари по Україні, і які, в такому разі, є на ближчий час перспективи визвольної української боротьби? Неможливо точно передбачити політики Москви в Україні, неможливо, зокрема, виключити ширшого наступу терору, оскільки він завжди був традиційним елементом московської політики у відношенні до поневолених народів. Але, з другого боку, треба сказати, що для масових репресій проти будь-якого народу за залізною заслоною, в тому числі проти українського народу, умови сьогодні інші, як були, наприклад, в Україні в 30-их роках. На це складаються моменти як внутрішньоукраїнського, так і зовнішнього характеру. Пригляньмося їм ближче, бо вони кидають також світло на сучасні перспективи визвольної боротьби:

1. Найкращим ґарантом проти масових репресій є ведена у широкому фронті, на різних відтинках і в різних формах боротьба всього народу за незалежність. Не треба забувати, що масовий спротив українського народу та організований визвольний рух у повоєнних роках спинили Москву від того, щоб, як посвідчив Хрущов, розправитись з українцями так, як з чеченцями, інгушами, калмиками, кримськими татарами та надволжанськими німцями в 1943 році. Та й взагалі те, як ставиться до нас Москва, є функцією нашої сили. Якщо український народ покаже достатню силу самооборони, якщо прагнення до незалежности виявиться у всіх ділянках життя і в масових розмірах, — московські большевики будуть змушені з тим рахуватись.

Вимога власної сили відноситься також до періоду, коли Україна стане справді незалежною нацією. Тоді також існуватиме Росія як сильна й численна нація, і з нею ми будемо сусідувати, бо географічного положення народи міняти не можуть. Український народ дуже заінтересований в тому, щоб скінчити довгу війну, яку йому накинули московські імперіялісти, і наладнати мирні взаємини з своїм північним сусідом. Але ж знову можливе це тільки тоді, коли український народ виростить такі сили, які ґарантуватимуть його незалежність, і які змусять навіть найбільших московських шовіністів з цим погодитись.

2. Визвольна боротьба українського народу є одною з найсильніших ланок у великому визвольному процесі, що проходить серед усіх поневолених Москвою народів. Свідчення в'язнів концентраційних таборів в СССР потверджують, що на Україну орієнтуються інші поневолені народи Совєтського Союзу. З Україною, як з передовим чинником відосередньої сили в совєтській імперії, рахуються також совєтські сателіти. І серед сателітських еміґрацій за останні роки сильно зросло розуміння значення України. Сильніші масові удари по Україні, що викликали б ширшу самооборону, могли б викликати ланцюгову реакцію серед інших народів, що її собі Москва ніяк бажати не може.

3. Безпосередня загроза збоку України для Москви зменшена в порівнянні зі станом до 1939 року тим, що Україна сьогодні не є вже на периферії імперії, що не межує безпосередньо з вільними народами, і що тому не існує безпосередня небезпека „відірвання" України. Сьогодні її місце займають сателіти.

4. Москві важче концентрувати головний удар на Україні тому, що її сили сьогодні розпорошені на ширшій імперії і мусять бути звернені проти більшого числа поневолених народів, що мають зовсім недавню традицію державної незалежности.

5. Процент росіян у порівнянні з усіми народами совєтського бльоку менший, як був перед війною. Москва орґанізує ґрандіозний плян опановування азійських просторів, для чого треба людей і ще раз людей. Добровільна співпраця українців для Москви в таких умовах має першочергове значення. Серйозним стимулом для того може бути огляд на скорий ріст Китаю, отже потреба творити рівновагу сил в Азії.

6. Живемо в добі поспішної емансипації колоніяльних народів. До них Москва йде з розвиненими прапорами національного і соціяльного визволення та миру. Від перемоги або програної на цьому фронті залежить успіх або невдача Москви в перегонах з Заходом. Здобувати симпатії тих народів і водночас душити визвольні прагнення народів совєтського бльоку, — створює для Москви серйозні труднощі.

Це є важливіші елементи, які мусять впливати гальмуючо на Москву в її акціях поборювання українського спротиву. Ці елементи також поширюють перспективи для української визвольної боротьби.

До цієї самої категорії елементів зараховуємо існування і дії української еміґрації. Про це говоритимемо в наступних двох статтях цього циклу.

ПЕРЕСЕЛЕНЧІ МОЖЛИВОСТІ

Американські консуляти повідомили, що не мають відповідного числа кваліфікованих аплікантів для видачі їм віз на основі загального Іміґраційного Закону. Тому то є можливість, що в тому часі могли б дістати візи апліканти без уваги на дату реєстрації, якщо у них полагоджені всі формальності і предложені всі документи. Тому то всі апліканти, які зареєстровані в консулятах для переселення до ЗДА, повинні негайно скомунікуватись із своїми консулятами і справдити, чи не матимуть вони змоги дістати візу. Головна річ, треба мати полагоджені всі формальності і предложені всі документи, включно з афідавітами. Про ближчі інформації в цій справі зголошуватись до канцелярії ЗУАДКомітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661. Phila. 5, Pa.

Добровільні аґенції, а з ними теж наш Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, роблять заходи перед законодавчими чинниками ЗДА для більше справедливого переселенчого законодавства. Іміґраційна політика нашої країни мусить бути конструктивна і справедлива без расової, національної, чи релігійної дискримінації. Теперішній іміґраційний закон приділює висоту квот для окремих народностей у простопропорційному відсотковому відношенні до скількости американських громадян, які походять із цих окремих народностей. Тому то найбільші квотові контингенти мають західньо-европейські держави, хоч вони їх не потребують і не використовують. Тому то кожного року пропадає понад 50 тисяч віз із загального річного приділу 154,657 віз. Для переселення скитальців і втікачів потрібно було спеціяльного законодавства у виді Ді Пі Акту і РРА—1953. Якби не ті спеціяльні закони, не могли б були прибути до цієї країни сотки тисяч покривджених війною скитальців, які вже вкорінились у ЗДА і стали цінними співгромадянами. Добровільні аґенції, які допомогли у переселенні сотням тисяч іміґрантів, вимагають від американського законодавства деяких технічних поліпшень, головно спеціяльного дозволу на переселення визначених груп втікачів, близьких родичів, як і втікачів, які втікають з-поза залізної аслони. Теж поставлено вимогу, щоб для розподілу квотового контингенту брати переписи населення з 1950 року, а не 1920, який вже перестарілий і несправедливий.

Ці заходи — це нові вигляди переселення для всіх тих, які шукають змоги переїхати до ЗДА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Віче в обороні чести Гол. Отамана Петлюри і Визвольних Змагань

В неділю, 6 квітня ц. р. відбулося в авдиторії Осередку „СУМА" Шикаґо-Північ, заходом Окремого Протестаційного Комітету під протекторатом Ліги Американців Українського Походження в Шикаґо Протестаційне Віче у справі оборони чести сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри й Українських Визвольних Змагань, у зв'язку із образливими і тенденційними передачами французької телевізії в Парижі в лютому ц. р. п. н. „До вашої душі і сумління". Головний промовець на цьому Вічу — полк. К. Мандзенко — учасник Визвольних Змагань України з рр. 1917-1920, у знаменито підготовленій доповіді, об'єктивно, на основі власних переживань і з використанням різних джерел з'ясував приявним історичну правду про жидівські погроми тих часів, провокаційне діло російської чорносотенщини та червоної Москви, а рівночасно представив гуманне ставлення тодішньої Української Держави і її керівників, з Головним Отаманом С. Петлюрою, як Головою Держави, у проводі, до національних меншин, в тому і зокрема до жидівської. Промовець мав тим більше право говорити про ці справи так, а не інакше, бо, як старшина фронтових частин армії УНР, брав особисто участь у військових судах за всякі ексцеси, в тому теж і проти цивільного населення, при чому ті суди видавали суворі кари на виновників без уваги на національну, релігійну чи політичну приналежність тих, хто провинився. Охорона життя, прав та майна жидівської меншости була здійснювана українськими державними чинниками і військом на рівні з іншими. Законодавство у справах національних меншин тодішньої Української Держави могло б бути справді зразком охорони прав меншин для інших демократичних країн навіть західнього світу, а окремі міністерства для поодиноких меншин України, це взагалі рідкий доказ практичного піклування над меншинами і забезпечення їх автономних прав в середині державної організації.

Промова полк. Мандзенка зробила помітне враження на приявних, між якими були також і не-українці, бо деякі факти цієї наболілої справи співжиття двох битих історією і нахабством інших імперіялістично наставлених народів були або зовсім невідомими або затерлися у пам'яті навіть тих, що були свідками й учасниками подій з-перед 40 літ. Треба б висловити побажання, щоб ця доповідь могла появитися масовою відбиткою і то не лише українською мовою.

Після промови — приявні, що заповнили велику залю СУМА, прийняли одноголосно запроєктовані Президією Віча резолюції, засудження образливих і крайнє провокаційних виступів у французькій телевізійній передачі ворогів не тільки Українського Народу, але взагалі противників свободолюбних змагань інших народів, що ними є московські большевики, які всіляхими їм доступними шляхами намагаються знеславити пам'ять таких борців за свободу і незалежність свого народу, яким для України є сл. п. Симон Петлюра.

Резолюції переслано до французького консуляту в Шикаґо, державного департаменту в Вашинґтоні і до Об'єднаних Націй. Окремо від вступів переведена дітьми збірка на дарунок для п-і О. Петлюрової, вдови по сл. п. С. Петлюрі, дала у вислідi 76 долярів.

В. Н.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, які відбулися в дні 18-го квітня 1958 р. у приміщенні вакаційно-відпочинкової оселі УНСоюзу „Союзівка", в Кергонксон, Ню Йорк.

На зборах, які відбулися безпосередньо після спільної наради Головної Контрольної Комісії з Головною Екзекутивою, були приявні наступні члени Екзекутиви: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника М. Пізнак, заступниця головного предсідника Геновефа Жеребняк і головний касир Р. Слободян.

Збори відкрив о год. 4-ій по полудні головний предсідник та подав до відома справи, які були поладнані від останніх зборів Екзекутивого Комітету, а опісля предложив справи, що їх слід вирішити на оцих зборах. Ці справи були ось такі:

ВІДКЛИКАНІ БОНДИ

Одержано за відкликані бонди:

25 m State of Arkansas, State Highway Bonds, 3¼% due 4/1/72	25,000.00

МОРҐЕДЖІ

Уділено морґеджі на ось такі реальності:

18 Lyndhurst Court, Toronto, Ont., Canada	18,000.00
85 Grange Ave., Toronto, Ont., Canada	12,000.00
Route 97 and Lebanon Rd., Pond Eddy, N. Y.	10,500.00
2106 Honeywell Ave., Bronx, N. Y.	18,000.00
35245 Dquindre Street, City of Troy, Mich.	9,500.00
2146 Honeywell Ave., Bronx, N. Y.	14,000.00

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ

1. У зв'язку з XXIV Конвенцією, яка має відбутися в останньому тижні місяця травня ц. р. у Клівленді, Огайо, розглянено та вирішено наступні справи:
   а) Перевірено та одобрено дальших 19 повновластей для делеґатів на Конвенцію, які були прислані в міжчасі;
   б) Обмірковано дотеперішні висліди „організаційних перегонів", встановлених для збільшення членства УНСоюзу ще до речення Конвенції, принаймні до 73,000, та — рішено вжити всі хможливих засобів, щоб підсилити і поширити цей змаг та запевнити йому якнайуспішніші висліди;
   в) Перевести всі потрібні підготовні праці, зв'язані з Конвенцією.
2. Рішено виплатити в біжучому році дивіденду членам, що були прийняті до 31-го грудня 1955 р. та в попередніх роках, а саме в розмірах і висоті, які були встановлені у минулих роках.

Після дискусії над різними організаційними, а головно конвенційними справами, вичерпано встановлений порядок нарад, а головний предсідник закрив збори о год. 6-ій вечора.

Д. Галичин, гол. предс. УНСоюзу

Похорони бл. п. Павла Грицака

Смерть бл. п. Павла Грицака болюче відчула не тільки його найближча родина, але всі, що Покійного знали, а зокрема український науковий світ, серед якого Покійний заблистів своїм небуденним талантом. Тому й на всі жалобні обряди, зв'язані з відданням Йому останньої прислуги, приходили крім рідні приятелів теж ширші круги наших громадян, особливо науковці.

Заупокійні Богослуження почались в четвер 3 квітня, о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Петра Яреми, де Вch. о. М. Кулинич відправив Панахиду, під час якої співав хор „Думка". В п'ятницю відправив Панахиду Вch. о. Жолкевич з Торонта, а в суботу рано перевезено тіло Покійного до церкви св. Юра при 7-ій вул, де Покійний Павло кожної неділі з дружиною та діточками приходив на Службу Божу. Тут відправив Парастас Вch. о. Кузьм'як, ЧСВВ, і потім о. Жолкевич в сослуженні о. Кузьм'яка відправили Співану Службу Божу та Панахиду. Від Покійного прощав родину та всіх приятелів всеч. о. Кузьм'як, ЧСВВ.

Церква була наповнена рідною, приятелями та знайомими, серед яких були теж і чужинці, з якими Покійний працював та виробив собі в них пошану та подив своїм непересічним талантом та знанням діла, в якому працював.

Після Служби Божої тіло Покійного Павла похоронено на кладовищі Кальварія. По заупокійних відправах Покійного прощали від товариств, чи інституцій, в яких Він працював та був тісно пов'язаний своєю активністю. І так в четвер 3 квітня після Панахиди в заведенні Яреми промовляв мґр. Роман Олесницький від АНТШ та д-р інж. Драбатий від УТІ. Над свіжою могилою на кладовищі Кальварія прощав Покійного від Істориків проф. Микола Чубатий. Від Фордгамського університету прощав Покійного проф. Оскар Галецький, в якого бл. п. Павло робив докторат та склав ще минулого жовтня з відзначенням докторський іспит (компрегензів фор PH. Д.). Проф. Галецький промовляв в англійській мові та в польській від польської науки на еміґрації.

Д-р Василь Ленцик прощав Покійного від Історичної Секції АНТШ та від УКАО — „Обнова". Д-р Любомир Ортинський попрощав від товаришів зброї, згуртованих у Братстві Дивізійників. Вкінці слово духовної розваги сказав о. Жолкевич, який теж подякував від родини всім, що віддали останню прислугу незабутньому Павлові, а особливо за святі молитви та Служби Божі в намірені душі Покійного.

В соняшну днину Лазаревої Суботи, коли то обходили ми пом'ять воскресіння Христом Лазаря до туземного життя, жалобою вкрита родина та приятелі попрощали одного з найкращих та найбільш талановитих молодих істориків.

Просто не хочеться вірити, що цей ідеальний муж і батько, син і зять, улюбленець цілої рідні, прикладний син своєї Церкви і Народу, добрий Товариш студій і праці, відійшов від нас на завжди і то на 33-ім році свого трудолюбивого і многонадійного життя.

Нехай добра пам'ять про Нього залишиться вічною серед нас.

В. Л.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 24.

	Передплата	Пожертва	Разом
Д-р О. Дорожинський, Гарвей	4.00	4.00	
Г. Гриценко, Дуарте	4.00	1.00	
Т. Воробець, Шикаґо	4.00	1.00	
В. Періг, Ньюбурґ	4.00	1.00	
Р. Ричок, Ньюарк	4.00	1.00	
Е. Федик, Джексон, Гтс	4.00	1.00	
Л. Гречаник, Ренселер	4.00	1.00	
М. Ваповський, Сіклервіл	4.00	1.00	
В. Оренчук, Шикаґо	4.00	1.00	
А. Когут, Йонґставн	4.00	1.00	
С. Коваль, Шикаґо	4.00	1.00	
Б. Козак, Гартфорд	4.00	1.00	
І. Гамуляк, Ньюарк	8.00		
Ю. Кисілевський, Англія	5.20		
І. Саламаха, Рачестер	5.00		
Ю. Теодорович, Шикаґо	4.00		
А. Пашковський, Бруклин	4.00		
І. Процишин, Монтреал	4.00		
В. Кіпа, Ню Йорк	4.00		
М. Синий, Карнеґі	4.00		
Ю. Осадца, Боффало	4.00		
І. Данчак, Шикаґо	4.00		
Ф. Букач, Филаделфія	4.00		
Я. Дудяк, Филаделфія	4.00		
М. Марчук, Шикаґо	4.00		
В. Гарбович, Гамілтон	4.00		
С. Баран, Гемтремк	4.00		
Д-р М. Полотнянка, Лос Андж.	4.00		
І. Заполюх, Шіконіґ	4.00		
Ю. Дичій, Ню Йорк	4.00		
П. Шагай, Гартфорд	4.00		
Ю. Оранський, Филаделфія	4.00		
Н. Буковський, Саскатун	4.00		
І. Казанівський, Шикаґо	4.00		
Р. Домбчевський, Рачестер	4.00		
О. Соколик, Торонто	4.00		
І. Осадца, Сан Дієґо	4.00		
Е. Федак, Дітройт	4.00		
С. Скробач, Шикаґо	4.00		
М. Хомяк, Филаделфія	4.00		
Л. Пришляк, Дітройт	4.00		
М. Росул, Рокі Рівер	4.00		
А. Лучаковський, Филаделфія	4.00		
П. Кіцила, Шикаґо	4.00		
Е. Барилка, Филаделфія	4.00		
М. Мотиль, Ню Йорк	4.00		
С. Волинець, Боффало	3.20		
І. Чмола, Боффало	3.20		
В. Борейко, Гартфорд	3.00		
І. Заяць, Гартфорд	3.00		
І. Барановський, Шикаґо	3.00		
О. Веселий, Гартфорд	2.10		
І. Мерещак, „	2.00		
Л. Кінах, „	2.00		
Е. Процик, „	2.00		
Р. Калій, „	2.00		
С. Винярська, „	2.00		
Н. Підляк, „	2.00		
Б. Дудка, „	2.00		
В. Таращук, Міннеаполіс	2.00		
В. Мізь, Шикаґо	2.00		
Г. Колодій, Бруклин	2.00		
С. Михайлишин, Балтімор	2.00		
О. Ковальська, Гартфорд	1.00		
М. Шкірка, „	1.00		
І. Федитник, „	1.00		
П. Курилець, „	1.00		
В. Матіяш, „	1.00		
Т-во ПЛАСТ, „	1.00		
Юний СУМ, „	1.00		
Н. Василенко, „	1.00		
О. Любинський, „	1.00		
М. Венґловський, „	1.00		
С. Кочак, Шикаґо		5.00	
Т. Судьо, Ембрідж		2.00	
Г. Ониськів, Дірборн		2.00	
С. Маркович, Аллентавн		2.00	
Н. Флис, Шикаґо		2.00	
М. Бабій, Гемтремк		2.00	
П. Шпікула, Питсбурґ		2.00	
Р. Барицький, Судбурі		2.00	
Т. Камінський, Вуд		2.00	
П. Фурчак, Шикаґо		1.00	
С. Глушко, Денвер		1.00	
Я. Зубаль, Дітройт		1.00	
В. Мисак, Бруклин		1.00	
В. Саюк, Нортгемптон		1.00	
П. Кекіш, Гавстонік		1.00	
Разом	$ 239.70	$ 42.00	$ 281.70
Раніше проголошено	$ 3,704.70	$ 2,424.70	$ 6,129.40
Разом все . . .	$ 3,944.40	$ 2,466.70	$ 6,411.10

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори УНДому, 316 Відд. відбудуться в четвер, 8-го травня 1958 р., о год. 8-ій веч. Всі залеглі вкладки мусять бути вирівняні в цьому місяці, перед піврічним замкненням книжок. Тому просимо усіх членів брати участь в цих зборах. На порядку нарад, крім звичайних справ, є важливі рішення у справі ремонту будинку. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Управа Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє, що Збори відбудуться в п'ятницю, 9-го травня 1958 р. — М. Юров, секр.

Спорт

„ЛЕВИ" ВХОДЯТЬ ДО ФІНАЛУ ВІДКРИТОЇ ЧАШІ

„Леви" входять до фіналу Відкритої Чаші

Шикаґівські „Леви" доказали діла, яке досі не вдалося жадній українській дружині копаного м'яча. У змаганнях з дружиною „Кютис" в Ст. Луїс перемогли з вислідом 1 : 0 і тим самим увійшли до фіналу змагань за відкриту чашу західньої частини ЗДА. Фінальні змагання за відкриту чашу відбудуться в Лос Анджелес з представниками того міста.

Не зважаючи на сильний вітер і легкий дощ, змагання в Ст. Луїс ішли весь час швидким темпом. В першій половині гра ведеться майже виключно під воротами „Кютис". Лише іноді господарям вдається прорватися до українських воріт, але зосереджений і повний посвяти воротар Мерч не дає їм можливости здобуття точок.

На 9-тій хвилині Бахір влучним стрілом добуває одинокі й рішальні ворота гри. Завзяті намагання „Кютис" зреванжуватися, зокрема в другій половині змагань, розбиваються об оборону „Левів" і гра кінчається вислідом 1 : 0.

Мусимо згадати про інцидент, який мав місце при кінці першої половини змагань. Андрушко, невдоволений рішенням судді, вмисне вихопив м'яч поза межі грища. Не зважаючи на гостру реакцію глядачів, які домагалися усунення Андрушка зі змагань, суддя доручив йому лише власноручно принести м'яч. Наші змагуни повинні завжди пам'ятати, що однією з головних прикмет спортовця є постійне самоопанування і абсолютний послух усім рішенням судді.

На окреме вирізнення заслуговує гра Сишика, Лоска і Каравана, які виказали блискучу техніку в не раз навіть дуже складних ситуаціях. Назагал можна сказати, що виграна „Левів" була добре заслужена, бо „Леви" виказали багато кращу координацію й вище вміння орудувати м'ячем ніж „Кютис". Глядачів около 1.000.

О. Гаврилюк

„ЧЕРНИК" (Дітройт) — ІТАЛІЯ (Рочестер) 2 : 3 (0 : 0)

У чверть фінальних змагань східніх стейтів за аматорську чашу Америки не пощастило „Черникові" перемогти місцеву „Італію" в Рочестері, дня 13-го квітня. Наш одинокий український репрезентант на сході, відпав від дальших змагань за амат. чашу, як теж два тижні назад відпав від професійної чаші, програючи до „Бідлинг"-Питтсбурґ 0 :1 у півфіналі. Дехто спитає: а яка ж причина неуспіху „Черника"? Багато їх, але найважніша є та, що заважила на вислідах обидвох останніх змагань, а саме — замала продуктивність, пробосвість, брак стрілу лінії нападу, яка виявилась за м'якою супроти твердих, скорих стартом противників. Програна в Рочестері болюча тимбільш для „Черника", бо наша одинадцятка являлася кращою за „Італію", але не зуміла використати свої переваги. Двоє останніх воріт впали для „Черника" з випадків, вину за які тим разом частинно понесить оборона „Черника". Багато більше різних причин і недотягнень можна б навести, але це все не змінить нашого положення. Помилки все були і будуть, бо як кажуть „м'яч округлий". Одне є важливе, що всі змагуни „Черника" — одні в більшій, другі в меншій мірі чесно і з посвятою змагались за добре ім'я Українського Спорту. В змаганнях проти сильних противників наші змагуни прийшли до переконання, що лише наполеглива і тверда праця над собою і співпраця всіх змагунів на площі, може дати бажані успіхи.

В зв'язку з розгривками за чаші не мало труду зазнали двох заслужених членів управи „Черника" пп. С. Кравчишин і А. Савка, які закінчили свою працю та яким належиться признання і подяка за їх труд для товариства. При цьому ще треба згадати велику гостинність „УСТ Рочестер" під проводом п. М. Єнайди — голови Спорт. Товариства, п. Р. Куціля і інших членів Управи для змагунів „Черника" і гостей.

В. Дигдало

УАСТ - Рочестер — Ред Менс Спортс Клаб — 1 : 0

Рочестерська дружина копаного м'яча в сильно відмолодженому складі розіграла перші змагання цього року за першенство Норт-Вестерн Ню Йорк Стейт Сокер Ліґи та перемогла теперішнього провідника табелі Рочестер Ред Менс Клаб 1:0.

Перша половина змагань перейшла без висліду 0 : 0. В другій половині при добрім загранні наших молодих змагунів середущий напасник Дмитро Темченко здобуває одинокі ворота дня та вирішує гру в нашу користь.

Вище згаданий змагун останнього року обороняв краски Едісон Гай Скул і також був вибраний до репрезентації всіх Гай Скул на терені Рочестеру.

Треба сподіватися, що при добрій співпраці нового проводу, нашого ветерана змагуна п. Йосифа Заплатинського, який цього року тренує нашу дружину, п. Романа Куціля — довголітнього менаджера УАСТ-Рочестер як теж і всіх змагунів, членів та симпатиків нашого Товариства, вдасться нам осягнути поважних успіхів.

Склад УАСТ-Рочестер: Марко Фелінський, Евген Дашчишак, Анатолій Марченко, І. Гревен, Микола Янчак, Михайло Когут, Михайло Чорній, Ів. Іванів, Петро Івасів, Дмитро Темченко, Евген Лой, Дмитро Когут.

М. С.

Успішний старт футболістів „Львова"

В неділю, 20-го квітня клівлендський „Львів" у першій зустрічі розгривок за першенство ліґи — високо переміг свого противника з Менсфілду, вислідом 5 : 1 (2 : 1).

Змагання, не зважаючи на дощ, велися в швидкому темпі та виказали знову технічну й кондиційну заавансованість „Львов'ян", що на розмоклому грищі легше здобували терен і порівнюючи легко проломлювали опір противника.

Стрільцями воріт були й цим разом незаступні Капустянський, Гурин і Купчак.

УАСТ - Рочестер — „Джозеппі Верді" — 3 : 5

Рочестер, 28 квітня. — Другі з черги змагання за першенство Вестерн Ню Йорк ліґи УАСТ програє проти італійців.

Вже в перших хвилинах гри можна було бачити, що наша одинадцятка не витримає темпа, хоча технічно слабших, але зате фізично сильних і дуже скорих італійців. І так вже в 6-тій хвилині гри італійці скорим загранням і довгими пасинґами пробиваються через поміч й оборону УАСТ і стріляють першого ґоля. Десять хвилин пізніше в той сам спосіб стріляють другого. УАСТ зривається до протинаступу і в 27-ій хвилині гри Темченко гарним стрілом підносить вислід 1 :2. Одначе тому, що наша поміч заграла досить слабо і не могла собі дати ради з скорим нападом італійців, десять хвилин пізніше паде ще один ґоль в наші ворота. В останній хвилині першої половини суддя диктує карне проти італійців, яке дуже добре використовує Іван Гребінь і підносить вислід до 2 : 3.

В другій половині наша команда заграла ще слабше, а італійці користаючи з того стріляють ще двоє воріт.

Третього ґоля УАСТ здобуває знову карним, підносячи вислід 3 :5 в користь італійців. З наших змагунів слід відмітити Дичківського, Тимченка, Івасьова та Михайла Когута.

М. С.

УСК-Нюарк — Пассейк СК 6 :1 (2 :1)

Нюарк, 20 квітня 1958. — В неділю, 13 квітня Пассейк СК зремісував проти Гобокен СК але міг теж і виграти. Тому теж змагуни УСК-у були приготовані до важкого бою. І так зразу виглядало, тимбільше, що Пассейк вже в перших хвилині гри добув ворота для себе. Але пішла атака за атакою і вирівняння зависло „на волоску". Воно жеж і впало зі стрілу Василькевича. В 34-ій хвилині гри Наливайко притомним стрілом добуває другі ворота для УСК-у і стан 2 : 1 лишається до кінця першої половини. В другій половині УСК дальше „тисне" а Пассейк прислабає. Дальші 2 стріли Арндта та 2 стріли Голюки припечатують вислід дня 6 : 1 для УСК-у.

Інші висліди дружини УСК-у того тижня: УСК-рез. — Пассейк СК рез. 4 :3; Гота СК — УСК (юньйори) 3 : 1; УСК учні — Пфальцер СК учні 2 : 0; УСК новаки — Джермен Гунґаріян новаки 1 : 0.

(ік)

СТАРТОВА ПОЗИЦІЯ ОНТЕРІО — КВЕБЕК

Тризуб 3-ій, Україна 7-ма!

Торонто, 28 квітня. — (УС) Обидві українські команди міста СТ Україна і УСК Тризуб здійснили свій старт футбольного сезону 1958 — в міжпровінційній 15-ти клюбовій Н. Ліґі Онтеріо-Квебек. Україна при рекордовій трибуні глядачів (7,000) ремісувала Гунґаріо (ТО) 0 : 0. Тризуб виграв свій перший матч проти Мальти (ТО) 2 :1. Дебют України задовільний, презентація Тризуба слаба.

Стартова стадія принесла сензації: Чемпіон Н. Ліґи Онтеріо 1957 — Італія (ТО), після перемоги над Кенедієнс Скатс (ТО) 3 :0, програв оба —матчі на виїзді в Квебеку, з Гунґарією (МО) 1 :2, Спартою (МС) 1 :3! На другому матчі було 3,000 глядачів. Польська команда Вайт Іґлес (ТО) показалась сильною, перемогла Олстер Юнайтед (ТО), торік 5-те місце, 4 : 0. Олімпія, з ударною формою Борхерта (3), відобрала точки Спарті (ТО) — 3:2.

КРИЛА програють 2 : 5!

Шикаґо, 27 квітня (УС) — СК КРИЛА СУМА — програли свій перший матч першенств І. Дивізії Н. Ліґи, здавшись на стадіоні Рокне, сильнішій команді Ґрін-Вайт 2 : 5. Противник перенял лідерство І. Дивізії. Інші гри: Фортуна — Літс 5 : 1, Вадерерс — Некакса 2 : 0, Гузірс — Фалконс 1 : 0.

Молодші команди Крил добули перемоги: Крила Іб — Ґрін Вайт Іб 7:0, юньйори Крила — Леви „А" 3 : 0.

Львів — Банатс 4 : 2

Клівленд, 27 квітня. (УС) — Футболісти УАСК Львів відзначили неділю дальшою перемогою над командою Банатс 4 : 2. В тій самій клясі першенств А. Ліґи Джермен-Амерікен переміг Польонію 4 : 1; Мадяри Акрон — Шенфілк ІСК 2 : 0. В товариській грі Литовці — Греки 2 : 0.

Богдан Прудиус

Тигри — Кікерс 2 : 1

Міннеаполіс, 27 квітня. (УС) — УСТ Тигри — двократний першун стейту Міннесоти і чемпіон ліґи 1957 — переміг в товариському матчі СК Кікерс 2 : 1. Запасна команда Тигри Іб — програли проти Вікторії 2 : 4.

У відкритті першенств Твін-Сіті Ліґи, новозаснована мадярська команда Комет розгромила Метеор 6 : 0. Ст. Пауль — Польонія 3 : 1 (!), Вікінґи — Ст. Пауль Іб 7 : 2.

УСК НЮ ЙОРК — ГОТА СК 5:4 (2:1).

Ню Йорк, дня 27 квітня. — Недільні змагання УСК-у проти Готи СК були без сумніву найбільше драматичними для УСК-у з останнього сезону. Змагуни УСК-у були свідомі, що вони не сміють їх програти, але Гота СК, яка в неділю 20 квітня досить легко програла проти Гобокен СК, робили усі зусилля, щоб виграти проти УСК-у. Все таки така „злива" воріт, яка посипалася на УСК, могла бути зредукованою, якщоб оборона УСК-у була мала кращий день. Особливо не везло Шміґлеві. Заміна його на Павлюка не то, що не здержала наступу аґресивної Готи, але робила враження, що Павлюк міг таки зредукувати скількість стрілених УСК-ові воріт. Гаврилюк, як завжди певний, рішучий, був завжди там, де було треба доброго змагуна. Наливайко та Олинець на помочі грали може надто офензивно, проте вони обидва вміють заграватi і вміють будувати офензивну акцію нападу. Олинець, Гаврилюк, Наливайко — як лінія помочі УСК-у — здібні на дійсно добру клясу гри. В лінії атаки Василькевич був і далі найбільшим пострахом для воротаря противника. Якщоб УСК дістав до лінії нападу ще одного того типу стрільця, то при досвідчених Голюці, Арндті, та Полльоку чи Павлюку, таких двох Василькевичів могли б добувати УСК-ові потрібні для перемоги ворота. Це тим більше потішаюче, що й Олинець, Гаврилюк, Наливайко і Василькевич, це власного хову змагуни — колишні юньйори УСК-у. Молодий Луцишин має дані таким другим Василькевичем бути, треба йому лише більше вишліфування та витривалости і з боку самого змагуна і з боку публіки . . .

Самі змагання були дуже напруженими, але стояли на доброму поземі. Можна лише дивуватися одному: як могла та сама Гота програти так легко проти Гобокен СК?

Ворота для УСКу добули: Василькевич 2, Павлюк та Голюка по одному, а одні були самовбивчі . . . Склад УСК-у: Цьолко, Шміґель, Панкевич, Олинець, Гаврилюк, Наливайко, Полльок, Голюка, Арндт, Павлюк, Василькевич, Луцишин.

Інші висліди УСК-у того дня: УСК рез. — Гота СК рез. 2:1; УСК рез. „Б" — Греки „Б" 2:1; УСК юньйори „А" — Бруклин СК юньйори 6:0; УСК юньйори „Б" — Кольпін юньйори 1:2; Ґотте СК учні — УСК учні 5.0.

(ix)

Обидві партії діють в Конґресі під знаком осінніх виборів

Вашинґтон. — Обидві партії в Конґресі в останніх днях почали діяти під знаком осінніх виборів, закинувши те перемир'я, яке, хоч і неформально, існувало в обох палатах при вирішуванні деяких проблем. Справа економічної рецесії належить до найважніших проблем у Конґресі, і її розв'язувати хочуть обидві партії таким способом, щоб здобути собі симпатії виборців в листопадових виборах. Те саме відноситься і до справи робітничого закону, який мав би охороняти добродійні фонди в робітничих організаціях. Та в політичних колах сподіваються, що такі проблеми, як допомога закордонові, продовження закону про взаємну торгівлю з закордоном та реорганізація департаменту оборони, повинні бути вирішувані без огляду на партійну приналежність. Демократи запросили на свідка на конґресову банкову комісію колишнього президента Гаррі С. Трумана, який гостро критикував республіканський уряд. Та демократи мали велику поразку, коли Палата Репрезентантів більшістю 223 до 165-ох голосів прийняла урядовий законопроєкт про допомогу безробітним. В справі зменшення прибуткових податків існує в Конґресі перемир'я, заключене між провідником в Конґресі сенатором Линдоном Б. Джонсоном і спікером Семом Рейбирном та секретарем скарбу Робертом П. Андерсоном. Демократи не хочуть брати відповідальности за те, що зменшення податків могло б не мати впливу на зменшення рецесії, тільки збільшило б федеральне заборгування.

10 американських педагогів вивчатимуть виховання в СССР

Вашинґтон. — Департамент виховання, здоров'я і добродійности повідомляє, що 6-го травня виїздить до СССР 10 американських виховників, щоб на місці вивчати систему совєтського виховання. Ця група виховників має вернутися до ЗДА 10-го червня ц. р. Групу очолюватиме комісар виховання Лоренс Дж. Дертик. Одночасно до ЗДА вже надійшла перша група матеріялів про виховання в СССР. Вона складається зі 170 книжок, брошур і діяграмів. Відтепер такі матеріяли будуть надходити до ЗДА що три місяці. Совєти просять про подібні виховні матеріяли із ЗДА, які будуть туди вислані в найближчому часі. В жовтні цього року до ЗДА прибуде група совєтських педагогів, щоб вивчати американське шкільництво. Д-р Олівер Дж. Колдвелл, який в квітні цього року був в СССР, заявив, що в совєтських школах більше навчають чужих мов, як у цій країні. Учні 6-ої кляси в Ташкенті розмовляли з ним по-англійськи, а в інших школах учні вивчали французьку, німецьку, англійську та азійські мови.

ГУВЕР СПОДІВАЄТЬСЯ ВЕРНУТИСЯ ДО ПРАЦІ ЗА ДВА ТИЖНІ

Ню Йорк. — Колишній президент Герберт Гувер, який 10-го серпня закінчить 84 роки, 3-го травня вийшов із шпиталю і відбув 20-мінутову пресову конференцію в готелі Валдорф-Асторія, на якій заявив, що через два тижні сподівається бути при праці. 19-го квітня Гувер перебув операцію жовчевого міхурця в Ню Йорку. Він тішився успіхом своєї книжки, якої виходить уже 3-тє видання. Ця книжка — це спогади про Вудро Вилсона під заголовком „Тяжкий іспит Вудро Вилсона" („Ди Орділ оф Вудро Вилсон").

• РОЗШУКИ •

Пошукую
КАТЕРИНУ КЛИМКО,
народж. 17/VII 1922 р., в селі Зутичах, Львівської обл. Маю вістку з краю від її сестри Анни. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
Michael RYBAK
842 N. Rockwell Street
Chicago 22, Ill. USA
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Пошукую двоєрідного брата
ВАСИЛЯ ІВАНОЧКА,
зі с. Ямниця, пов. Станиславів. Правдоподібно мав би бути в Америці. Хто знав би про нього, або він сам, прошу голоситися: на адресу:
Wasyl KARAWANOWYCZ
90 Laurel Ave., Stapleton,
Staten Island 4, N. Y.

Посмертна Згадка

СТЕФАН МОРЯК, довголітній член Б-ва св. Володимира, Відд. 286 УНСоюзу в Джерзі Сіті, помер 27-го квітня 1958 року, на 76-му році життя. Покійний походив з Вільховичі, пов. Коросно, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, 4 синів Мирослава, Івана, Михайла і Стефана та доньку Анну. Похорон відбувся в середу, 30-го квітня 1958 р., з церкви св. Петра і Павла в Джерзі Сіті, на український цвинтар Nanticoke, Pa. — В. Й. П!

ТАРЗАН, ч. 4053. Чи це вдасться?

Тарзан узяв назад свій ніж, задумуючи зробити останнє, розпачливе зусилля для перемоги . . .

Аж раптом побіч мертвого жерця він добачив жертовну зброю . . . і з тим відкриттям з'явилася у нього дика ідея!

Вимахуючи прикрашеним дорогоцінностями клинком, він скочив в гущу войовників.

Перестаньте! Перестаньте! — наказував він. А то згинете грішною смертю!